

Zopakujme si, co už víme!

Věty podle složení dělíme na věty jednoduché a souvětí.
Jednoduchá věta má jeden přísudek (obsahuje jedno sloveso v určitém tvaru).

Pod okny rostou krásné květy.

Souvětí - je složené ze dvou a více vět,
obsahuje nejméně dva přísudky.

Sedl do auta, nastartoval a odjel pryč.

SOUVĚTÍ SOUŘADNÉ

— souvětí, ve kterém jsou spojeny **nejméně dvě gramaticky rovnocenné věty**.

Tyto věty spojujeme:

A) Souřadícími spojkami:

- a, i, ani, či...
- ba, dokonce, ba dokonce, ale i...
- ale, avšak, však, nýbrž...
- bud' - nebo, nebo, anebo...
- totiž, a proto, tedy, tudíž...

slučovací
stupňovací
odporovací
vyučovací
další...

H 1

+

H 2

Četla jsem knihu **a** mnoho jsem se dozvěděla.
Nejen že přišel pozdě, **ale i** vyrušoval.
Byl hladový, **ale** nenajedl se.
Bud' půjdeme do kina, **nebo** zůstaneme doma.
Děti se bály, **a proto** zalezly pod postel.

B) Zájmennými a příslovečnými výrazy:

- přičemž, nejdříve - potom...

Nejdříve jsme si prohlédli výstavu, **potom** jsme šli na oběd.

C) Beze spojek

Zvedl se vítr, v dálce bylo slyšet hřmění.

NEPÍŠEME

V souřadném souvětí **čárku**

PÍŠEME

- před spojkami a, i, ani, anebo (v poměru slučovacím):
K večeři uvařím polévku anebo upeču kuře.
Nepřišli ani nezavolali.
Včera večer hodně pršelo a foukal vítr.

- před spojkami i, ani, anebo (v jiném poměru než slučovacím anebo když se opakují):
Práci udělá, i se umí sám zabavit.
- před ostatními souřadícími spojkami:
Chtěla vidět východ slunce, jenže přišla pozdě.

SOUVĚTÍ PODŘADNÉ

— spojení dvou a více vět. **Jedna věta je nadřazená (hlavní) a ostatní jsou věty podřazené (vedlejší)**.

Slyšela jsem, **že** zítra přijdou všichni domů.

Protože se neoblékl, byla mu zima.

Vlaštovky, **které** hnízdily pod našim oknem, odletěly pryč.

H

V

H

V

H

V

H

Tyto věty spojujeme:

! Věty v podřadném souvětí oddělujeme čárkou.

A) Podřadícími spojkami:

- že, aby, protože, jak, jakmile, ačkoli...

B) Vztažnými zájmeny:

- kdo, co, který, jaký, čím, jenž...

C) Vztažnými příslovci:

- proč, kdy, kde, jak...

Nešel jsem tam, **protože** jsem se bál. Nevěděl, **co** mu na to má říct. Nikdo nevěděl, **kdy** představení začíná.

SLOŽENÉ SOUVĚTÍ

— souvětí, které se skládá **ze tří a více vět**. Pořadí hlavních a vedlejších vět může být různé.

Přišel ze školy domů, dobře se najedl **a** potom usnul.

H 1

+

H 2

+

H 3

Napsal jsem si úkoly, také jsem se učil, **ale** nepřihlásil jsem se.

Zjistili jsme, **že** zapomněl **a** vůbec nepřišel.

H 1

V 1

+

V 2